

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 21. ANUL XII.

Sabiu, in 12 Martiu 1864.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Invitare de prenumeratiune

la
„Telegrafulu Romanu“

pe triluniulu Aprile, Maiu si Iuniu c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — 1 f. 75 xr.

Pentru Transsilvania si monarchia austriaca — 2 f. —

Pentru Romania si tieri esterne — 3 f. —

De sine se intielege, ca abonamente se priimescu si pe 1/2, precum si pe 3/4 de anu.

Redactiunea si Editur'a.

Sinódele bisericesci, compunerea si competiti'a lor.

(Continuare din nr. 19 si 20.)

Sinódele bisericesci sunt unu institutu dumnediescu. Mantuitoriulu nostru Iisus Cristosu cu privire la lumea smintelorule a intemeiatu pre ele, caci sta scrisu la Mateiu c. 18. v. 19—20: „Eara-si aminu graiescu voue: ca deca doi din voi se voru uni pre pamentu, pentru totu lucrulu, ce voru cere, va fi lor delatatu meu, care este in ceriuri. Ca unde sunt doi seu trei adunati intru numele meu, acolo sunt in mijloculu lor.“ Si apoi iara-si dice Mantuitoriulu (Mat. c. 18. v. 13—18.) „Si de-ti va gresi tie fratele teu, mergi si-lu mustra pre densulu intre tine si intre elu singuru: deci de te va asculta, ai dobanditu pre fratele teu; ear de nu te va asculta, mai ia impreuna cu tine inca unulu seu doi, ca prin gur'a a doue seu trei marturii sa stea totu graiulu. Ear de nu-i va asculta pre ei, spune-lu soborului, si de nu va asculta nici de soboru, sa-ti fia tie ca unu paganu si vamesiu. Aminu graiescu voue: oricate veti lega pre pamentu, voru fi legate si in ceriu; si oricate veti deslega pre pamentu, voru fi deslegate si in ceriu.“

Eata aici cuvintele Mantuitoriului, prin carele au infiintiatu elu soborele credinciosiloru sei, dicendu: ca unde sunt macaru doi seu trei adunati intru numele seu, acolo este si elu in mijloculu lor, si acesti doi seu trei infatisieza pre credinciosii sei fara deosebire, destulu-i este, ca sa-i fia credinciosi si sa se adune intru numele seu.

Asemenea si in casu de gresiela a vre unui frate, adeca a vre unui credinciosu, sa nu-i fia unuia singuru ertatu sa-lu judece pre elu, ci numai sa-lu mustre, si de nu se va indrepta si de nu va asculta nici de mai unulu seu doi, inaintea caror'a-i va repeti mustrarea, atunci vine soborulu, adunarea credinciosiloru, sa-lu judece, caci numai acestei adunari i-a datu Christosu poterea cea mare, ca sa lege si sa deslege pre pamentu, asiá ca sa póta fi legatu si deslegatu si in ceriuri.

Fiinti'a sinódeloru bisericesci intocmite de Mantuitoriulu nostru sta dupa evangelistulu Mateiu c. 18. v. 3—11. intru aceea, ca ori ce smintela s'aru ivi in comunitatea crestiniloru, prin ori cine si din ori ce parte, numai prin adunarea credinciosiloru sa se cerceteze, sa se curme si sa se delatureze, ca Christosu dice: vai lumii de smintele; ca trebuie sa vina smintelele; dar vai omului acelui'a, prin carele vine smintea l'a. Ear de te smintesce pre tine man'a t'a seu peciorulu teu, taia-le pre ele si le lepeda dela tine, ca mai bine-ti este tie, sa intri in vietia schiopu seu ciungu, decatu doue mani seu doue peciore avendu, sa fii aruncatu in foculu celu vecinicu. Si ochiulu teu, de te smintesce pre tine,

scóte-lu pre elu, si-lu arunca dela tine, ca mai bine-ti este tie cu unu ochiu sa intri in vietia, decatu amendoi ochii avendu, aruncatu in geena focului. Cautati sa nu defaimati pre unulu dintre acesti mai mici, ca dicitu voue, ca angerii lor in ceriuri puru rea vedu fati'a tatalui meu, care este in ceriuri, ca a venitu fiiulu omului sa mantuiasca pre celu perditu.“

Tint'a sinódeloru este de a corceta pre cei smintii, pre cei nepriceputi si de a-i indrepta, in scurtu: de a cauta cea cea perduta. Christosu dice (Mat. c. 18. v. 12—14.) Ce vi se pare voue? De va avea unu omu o suta de oi, si se va retaci un'a dintr'ensele, au nu lasa pre cele nouedeci si noue in munti, si mergendu cauta pre cea retacita? Si de i se va intempla, s'o gasesca pre ea, aminu grai sca voue, ca se bucura de dens'a mai multu, decatu de cele nouedeci si noue, ce nu s'au retacitu. Asiá nu este voi'a inaintea tatalui vostru celui din ceriuri ca sa pera unulu dintr'acesti mici.“

Asiá dara Mantuitoriulu lumii a sciutu forte bine, cumu numai se va poté infiintia imperatia sea, „care nu era din lumea acest'a“ (Ioann c. 18. v. 36.), adeca din lumea despotismului si a sclaviei, din lumea urei si a desbinariloru, din lumea privilegiatiloru asupritori si a privilegiatiloru asupriti, din lumea casteloru dusmane tote un'a altei'a; elu a sciutu prea bine, ca imperati'a sea, imperati'a dragostei imprumutate, a fratelatiei, a egalitatiei si a libertatiei, numai atunci o va poté infiintia, deca pre toti fara osebire, i va dechiará de fii ai aceleia-si parinte, ai tatalui seu din ceriuri, si deca va face, ca sa pricepa si sa cunoasca, ca toti sunt medulari ai aceleia-si familii ceresci, si deca-i va provoca, ca intre olalta sa se póte acuratu ca medularii aceleia-si familii cu dragoste, cu blandetia, standu cu totii la invoiea, cautandu intielegerea, voi'a buna si unirea, si de aceea a propusu, ca mijlocu spre ajungerea scopului seu, spre infiintiarea imperatiei sale, ce nu era de lumea acest'a, adunările intru numele seu, soborele, carele sa reguleze ori ce neintielegeri si desbinari, sa delatureze tote neajunsurile si sa stirpesca din comunitatea credinciosiloru sei tote smintelele, carele trebuie sa vina in decurgerea tempului. Deci dara numai atuncea, candu si la noi, urmandu esemplulu Mantuitoriului nostru, tote trebile bisericesci se voru pertracta, desbate si decide de intrég'a comunitate crestina cu dragoste fratiesca, cu blandetie, numai atuncea trebile se voru regula, smintelele se voru curma si se voru stirpi, contielegerea, invoiea, unirea si dragostea fratiesca se va intemeia, numai atuncea comunitatea crestiniloru se va intari, si biserica va fi deplinu zidita, numai atuncea va sosi acea imperatia, pre carea o ceremu cu atatea lacrimi in rugaciunea domnesca de tote zilele!
(Capetulu va urma.)

Voci jurnalistiche despre secularizarea monastiriloru in Romania.

Intre celelalte voci din Europ'a apuseana, ce s'au pronuntiatu in obiectulu acest'a atatu de importantu pentru Romania, nu va fi, credemu, fara interesu a audi si pa crea unoru foi liberale din Austria; si asiá, dupa cum amu mai datu extracte de diuarie asup'a acestei cause, facemu sa urmeze unu articulu din „Ost und West“, care elu inca l'au adusu dupa foi'a magiara liberala „A Hon.“

„Ost und West“ dupa ce schizeza positiunea orientului preste totu, vine sa vorbeasca despre monastirile asiá numite inchinate. „La inceputu, dice, monastirile acestea au fostu menite a fi locuri de aperare contr'a inamiciloru din afara, si cea mai mare parte le aflamu zidite pela pólele Carpatiloru, pecandu cele dela câmpu sunt zidite multu mai tardiu. In tempuri de

pace ambele serveau binefacerei creștine. Enorme le loru avuții au fostu sacrate spre scopuri binefacătoare și devenira asile ale miseriei și ale seraciei. Asiá monastirea Golea a devenitu asilu alu smintiților, altele iarasi tipografii mari, in cari se tiparian cărțile bisericesci de lipsa pentru țiera. Iarasi alele aduceau zestrele pentru fetele boieriloru. Monastirile acestea cea mai mare parte suntu metochii, adeca părți ale altoru monastiri in Turci'a. Multe din ele suntu subordonate monastiriloru din muntele Athosu și Sinai, sântului mormentu din Ierusalimu și Patriarchului din Constantinopole. Averea acestoru monastiri e enorma și constă mai cu sēma din mosii, care facu a cincea parte din ari'a intrēga a principatelor. Proportione in adeveru de mirare! Ele suntu zidite de principi pamenteni in secululu 15, și fiindu ca pe tempulu acel'a monastirile muntiloru Athosu și Sinai aveau mare autoritate la tōta creștinatatea resaritenă, fundatorii concediura acelor'a administratiunea. Resplat'a pentru acēst'a eră sa fia prisosulu din venitul menitu spre scopuri filantropice. Acēst'a se pōte ceti limpede in diplomele fundatiunale ale monastiriloru Radu—Voda și Cotroceni. Dar' se constateaza și prin comisiunea Engliterei, Francei, Austriei, Prussiei și Italiei, carea-si dele parere intr'acolo, ca e apriatu in contr'a documentelor, de a resucisimpl'a dedicatiune si a o p'eface in donatiune, precumu facu preotii grecesci. Afara de aceea invatia Istoria moldo-romanēscă, ca dupa supunerea sub domni'a Turciloru, incepura Grecii a se asiedia prin țiera, dar' intr'atāt'a gramadira asupra-si ur'a Româniloru, incātu in secululu 17. colonisările loru mai departe se oprira, și indigenatulul (adeca dreptulu de a-si cumperă mosii) li se luă.

Dupa nefericit'a campania a lui Petru celu Mare la anulu 1711, la carea sub Brancovanulu și Cantemirulu luara Români parte activa, intr'atāt'a crescū preponderanti'a Turciloru, incātu pe multu tempu peri tōta speranti'a de eliberare. Cu Turcii ajunse la putere in principatele de la Dunare și fanarotismulu sub Maurocordato s. Grecii firesce și monastirile le rapira la sine, scōsera limb'a țierei și asiediară preotii sei propri. Veniturile menite binefacerei creștinesci le mpartiara intre sine demnitarii cei mai inalti grecesci și turcesci, și intr'atāt'a scōsera monastirile de sub orice inspectiune a statului, incātu ele devenira dupa tōta form'a statu in statu. Cumu de fāra sufletu au economisatu Ierarhi'a grecēscă cu acēsta avere colossala, arata prea bine starea loru cea depravata, lips'a totala de scōle și de disciplina creștinēscă, de care ne spunu calatorii pāna in diu'a de astadi. Eră dar lucru naturalu, că cu desceptarea natiunala subt Ypsilanti și cestiunea monastiriloru sa invieze, și numai intrigile poteriloru mari, ce se combateau un'a pre alt'a, impedearea deslegarea definitiva a cestiunei. Asifelu se gramadira consultări preste consultări, fāra de a se fi ajunsu vreunu rezultatu. Nici congressulu de Parisu nu facū vreunu pasu inainte pentru resolvirea intrebării, pāna cāndu in fine Cuz'a, in necasulu toturoru, luă mesuri asiá numite violente.

Vomu asceptă capetulu acestei fase nouē, și schizz'a acēst'a istorica o aduseramu numai, pentru de a face cunoscutu pre cititorulu cu factorii, ce conluera in acestu conflictu. Motivele atātu din punctulu de vedere alu statului, cātu și dintr'alu economiei natiunale suntu pentru secularisatiune. Si dreptulu se pare a fi pe partea romanēscă, de ca ne aducemu aminte, ca din secululu 17. incōce Grecii perdura dreptulu de indigenatu. Din acestea se pōte ntelege zelulu partidei natiunale rusesci in contr'a clerului grecescu. Se pare, ca poterile europene nici ca voru sa combata principiulu in sine, ci voira numai a descarcă de pe spatele sele dificultāti, dupace afara de aceea au multe griji de altu felu. Acēst'a din partea Rusiei e cu atāt'a mai probabilu, căci ea dedū foiloru independinti deplina libertate de a atacă (pre clerulu grecescu). Dar și celelalte poteri nu-si voru contradice, dupace la anulu 1857. recunoscura că drepte pretensiunile Româniloru. Engliter'a, ce e dreptu, totdeun'a sta gat'a a tinē in functiune orice organu, fia cātudeputredu, alu omului bolnavu (Turciei Red.); dar politic'a ei in caus'a Greciei dovedesce totusi, ca ea nu sta tocmai mortisiu pelānga traditiune. Franci'a și Itali'a, incātu scimu, nu se alaturara la protestulu celorlalte poteri. Directiunea politicei loru e cunoscuta de ajunsu. Precumu in ori ce alta cestiune europeana Franci'a umbla singura fāra aliatiu adeveratu, in aliantia numai cu acele elemente potericē, ce le mână prinse inaintea sea, pentru de a le folosi ori ea insasi ori pentru de a spariá pre altii: asiá și n acēsta cestiunea sta singura cu planurile sele cele secrete. — Acēst'a camu e starea lucruriloru in Turci'a.

Sabiiu in 8 Martiu. Astadi furamu martori unui actu bisericescu, care va avē insemnatatea sea și urmările sele pentru tōta biseric'a nōstra greco-resariteana din Transilvani'a. Parintele Protopopu alu Brasiovlui Ioann Popasu, dupace Sāmbata in 7 Martiu intrase in tagm'a monachala, astadi la S. Liturgia, seversita in biseric'a din cetate, priimi prin Escellenti'a Sea Parintele Episcopu diecesanu Andreiu Br. de Siagun'a chirotesi'a de Protosinchelu. —

Sabiiu in 9/21 Martiu. Cu cea mai viia participare a publicului sabiianu urmā astadi immormentarea d. Vicecolonel—Auditoru, Franciscu Lobinger, care in nōptea de 8 spre 9 Martiu dupace s'ra petrecuse cu amicii sei, fu lovit de damlă. Immormentarea s'a facutu cu o dēma parada militara. — E de nsemnatu pōte, ca n 4 ani au reposatu in Sabiiu acumu trei persōne militare totu in acēsta calitate. —

Pest'a in 6/18 Martiu 1864.

(K. I.) Dilele acestea amu fostu martori unor intemplări triste;— triste dīcu, căci ele arēta nematuritatea unei părți mari a poporului magiaru, care inca n'au invetiatu nimic'a din scōl'a, prin carea a trecutū țier'a in 1848, și dupa aceea subt absolutismulu de 11 ani, era acum'a mai de curēndu prin introducerea provisorului. O multime de ōmeni nepriceputi, cari nu vedu mai departe, decātu le este nasulu, s'au adunatu in s'ra de 13 l. a., aniversarea dilei celei renumite din 1848, inaintea cafenelei „La Zrinyi“ cu scopu de a face o demonstratiune in onōrea aducerei aminte a acelei dile faimōse. Unulu dintre patriotii acesti'a nepriceputi se folosi de ocaziunea data, că sa-si arete talentulu oratoricu, incepū cu cuvinte inflacurate a vorbi despre libertate, despre bravulu poporu magiaru, și fini cu „Sa traiēscă Cosiutu, Clapc'a și Garibaldi“. Multimea, firesece, priimi vorbirea lui cu entusiasmu. Dupa aceea plecara toti pe strate n susu și n josu, nepaciurira pre cei ce mergeau in linisce cātra casa, pefugara pre doi insi, cari abi potura scapā dinnaintea demonstrantiloru pin pitularea loru in o casa straina;— pre unu maiestru de casa (Hausmeister) vrura a-lu constringe, sa ureze lui Cosiutu și Garibaldi „sa traiēscă“, ce acēst'a nevrendu, fu intempinatu cu impunseturi de culite și de unele focosie,— termometrulu culturei loru. Asifelu neliniscira ei stratele pāna tardiu, candu se departara fāra intevenirea militiei, ori a altui organu de securitate. Frumōsa festivitatie, spre a onorā aducerea aminte a dilei de 13 Martiu din 1848!

Dōue dile dupa demonstratiunea acēst'a judetiulu militaru a surprinsu in asternutu pre Paulu de Almási, Ludovicu de Beniczky, Nedeczky, Ladislau de Szelestey, Clementis dela „Phönix“ și pre librariulu Sebes și i-au arestatu pentru compromise politice. In diminēti'a următoare patrolele cele dese și neindatinate, ce se preumblau pre strade n susu și n josu, precum și machitiunea, ce se potea ceti de pe fetiele aristocratiei, carea in ōrele dela amēdi are datin'a a face promenada, ne lasau sa asceptāmu ce-va neplacutu, de ce Ddieu pāna acum'a ne-a feritu.

E tristu a audī, ca se intempla asifelu de lucruri in presentu, cari, deca nu reu, bine nici decātu nu potu aduce țierei, carea acum mai multu decātu alta data are lipsa de pace, asuprindu-o pre de o parte fōmetea neimpacabila, eara pe de alta parte ponderositate cestiuniloru, ce trebuie deslegate ori si cumu, căci starea de acuma nu mai pōte durā, — e și mai tristu in sa, candu vedemu intre cei arestatu și compromisi pre unii, cari numai eri, alaltieri au fostu agratiati de clementi'a Maiestătii Sale, și acuma iara nu incapu in pele!

Noi n'amu luā notitia despre demonstratiuni și arestări de acestea, deca urmările loru aru nimeri numai pre cei compromisi, séu deca ele s'aru face numai pe cont'a natiunei magiare și nu a țierei intregi, in carea locuiescu și alte popōre devotate și credinciose tronului și Maiestătii. E lucru de mirare, ca asifeliu de ōmeni, cari au caruntitu dejā in suferintie politice, n'au invetiatu nimic'a din trecutulu loru, n'au vediutu, ca anii 48 și 49 au adusu țier'a la sēpa de lemnu, și ca nu conspiratiunile suntu mijloculu, prin care se pōte ferici o țiera. — Poloni'a ne arata destulu de invederatu, unde duce o lupta neprecugetata și desperata, — la nimicirea totala a natiunei. —

Jurnalele mai nouē ne spunu, ca si prin districte s'aru fi facutu cāte-va arestări de acestea, și ca la unii suspecti s'aru fi aflatu arme și harthii revolutiunare. —

Lugosiu in 7 Martiu 1864.

Onorata Redactiune! Deōrece corespundinti'a Trifundiariului din V. dto 10/22 Fauru nr. 14 alu Concordiei—de adeverata priimindu-se, spre batjocur'a nōstra și iritarea strai-

nilor și în celelalte jurnale române *) s'au reprodus; subscripșii în interesul adevărului și pentru cunoștința publicului român rîoga pre on. Redacțiune, să binevoiescă următoarea rectificare a dă să se tipărească :

Trifrunderiul și începe articolul său : „pentru că între Români s'au lăsat întrebuințarea literelor latine, încât și între teologii români foarte arareori au putut densul vedea potcovele ?” asiă dăra încheiăm : că e de trebuință, că candidații, cari nu s'au ocupat pe la alte institute cu ortografiă bisericească, că atari indivizi, cari se pregătesc pentru statul preotiescu, să se exerciteze într'ens'a :

Spre scopul acest'ă, pelंगा gramatic'ă română a lui Sav'a P. Barceanu, carea se propune și în institutele teologilor din Aradu și Sabiu, pecandu nu le este opritu Teologilor să se folosească și cu literele sale strabune, Clericii nostri sunt obligați aici a înveți și literatur'ă bisericească cu slove, că sa o scria și sa o pōta întrebuința că preoți pāna la rețiparirea cărților bisericești cu litere, dar pōte și după aceea.

Eu cred, că acēsta predare asemenea se face la tōte institutele clericale române; prin urmare e minciōsa aretarea că prin deciderē consistorială s'au ales slovele, cu atātu mai puțin au loc argumentele scornite pentru slove, precum și ceea ce atinge gramatic'ă nouă a Trifrunderiului de Preasfintitulu D. Eppu edată, deōreca aceea nu de Eppulu, ci de competentele Profesoru se compune, sēu cumpusa se predă, și subscrișii după chiamare-mi fiindu-mi datorința a indeletnici pre Clerici și în ortografiă bisericească, in putne regule insumi o propun.

Deci tōte cele cuprinse în pomenitulu articulu fiindu minciuni și scornituri, care sub steametulu naționalității spre alte scopuri tîntēza, mi pare reu, că „Concordia” pre acēl'ă priimindulu, rectificarea mea, nevenindu-i la socōta, — a u la p e d a t' o .

E de mirare ! cum se interesēza Corespondentele din V. de literatur'ă clericilor nostri, nesuferindu-i a se indeletnici în acea literatură, carea în biserici pāna acum au pastratu și pastrēza limb'ă nōstră națională, pecandu cealaltă parte, a Clericilor uniți, nunumai că sunt siliti a-si înveți studiile în limb'ă latină (? Red.), ci se indeletnicesc și în literaturile vechi eline și evreiesci (acēst'ă e și cea națională a Trifrunderiului), fără a se cuprinde cu un'ă din cele române !

Cu dorere trebuie se marturisim, că pecandu inteligința nōstră să vede a se interesă și de cea din launtru organizare a institutului nostru primitiv, pre atunei nu se mișca de starea cea cadintă a preotimei sale, nu are nici o condurere cu dens'a la necesurile și nedreptățile ce-i provinu dela proslitismulu unora preoți fanatici, cari în părțile nōstre prin fagaduinte false de bani, de bucate s. a. patimindei omenimi, și prin impartirea baniloru-si inmultiescu poporul, instrainandu-lu dela credința sa și demoralizându-lu, încātu s'au facutu cu totul nesuferiti, și e de trebuință intrenirea Inaltului Guvernu, spre a ne pune în starea egalei îndreptări proclamate de Maiestatea Sa prin in'alt'ă-I Diploma; deci Trifrunderiulu, și după densulu obrazniculu corespondente din Furlug cu cealaltă împreună sub numele naționalității sēu că aperiatori de litere cochetēza la ceea ce candu le desfacem masc'ă, că vespieru, se acopere. Interezeze-se sēu de totu ce atinge pre Romānu fără distingere și contribueze precum la lumina spirituală, asiă și la bunăstarea materială a poporului român și a preotimei sale, sēu să ne lase în pace, că sa suferim plāgile, ce ne vinu dela frații nostri.

Varietăți și noutăți de dî.

(Distincțiune.) Maiestatea Sa a denumit pre generalulu Ludovicu Br. de Gablenz comandatoru, și pre maiorulu generalu Contele Leopoldu Gondrecourt cavaleru alu ordinului Maria-Teresianu. —

(Dreptulu de cetățieniu onorariu.) „Bucovin'a” spune, că comunitatea din Cernautiu în ședința sa din 9 Februaru 1864. a datu ablegatulu provincialu și imperialu, Alexandru Baronu de Petrino dreptulu de cetățieniu onorariu alu regescii cetăți și capitale provinciale Cernautiu. —

(Din biografi'a lui Pavelu Almasi.) A-

*) Noi din parte ne trebuie să reieptăm acēsta invinuire; căci scirea aceea o reproduseram în câte-va cuvinte între noutățile de dî în nr. 16. cu rezervă convenită, dîcendu espressu: de va fi adevăratu. Spre batjocur'ă nōstră aru fi corespondința numai candu aru fi adevărată, pecandu deca nu e adevărată, batjocur'ă cade numai pe referințele, nu și pe dîuarie, care nu potu fi atotșciutōre. — Din tralte ni-amu tinutu datorința de dreptate, a priim acēsta rectificare, după ce amu priimitu și ce-va din acusa; căci cititorii nostri voru fi vedutu, că chiaru și atacurile asupra nōstră le-amu reprodus în dîuarulu nostru. Red.)

cestu nobilu magiaru, celu mai de frunte între cei prinși în Pest'a, a fostu presiedintele dietei ungaredin Debretinu la anul 1849; după aceea a petrecutu mai mult ani în arestu politicu; bunurile confiscate i se rededura la 1861. Sot'ă lui e o fiia a sentențiatulu Louis Bathyányi, (după alta versiune nu) uniculu lui fiu repōsă în vērsta de 20 ani că locoteninte în șervitiē imperialesci la anul 1860. La diē'ta din 1861., de-si alesu de două ori, n'a luat parte că deputatu, dar totuși a fostu unulu din corifeii politici ai Pestei. — Despre galanteria sa dedu d. Almásy unu documentu nou în dilele trecute; căci elu e acēl'ă ce plăti sarutarea din bazarulu damelor pestane cu 1000 f. —

Teatrulu romanescu din Cernautiu, după cumu ne spune fōi'a locală „Bucovin'a”, s'a începutu în 1113 Martiu cu pies'a „Radu Calomirescu.” Dram'a sa se fia produsu foarte bine și teatrulu sa fia fostu foarte plinu. —

Celu mai betranu omu în Pest'a, Ladislau Farkas a repōsatu în 11 Martiu în etate de 117 ani. —

Principatele române unite.

Cea mai de frunte faima, ce avem a o anunția din țier'a vecină, e, că d. Papiu Ilarianu, ministrulu de justitiă, după o depesă telegrafică, cerculōre prin foile germane, n'a dimisiunatu, ci a fostu substituțiu numai interimalminte — nu scim încă din ce causă — prin d. Orbescu. Trebuie să ne mirăm de precipitațiunea, cu carea foile coalitiōnei, precum d. e. „Romanulu” trambitara în lume cu atātă emfaza faim'ă acēst'ă de dimisiunare, ba „Romanulu” se simțese datoriu de a constată, că „cadērea” dlui Papiu Ilarianu s'a priimitu de multi membri ai Camerei „cu huietă.” — Ore în care Camera din Europ'a se mai priimesce scirea dimisiunării unui ministru cu huietă ? —

La Vienn'a a sosit scirea, că n 7/14 Martiu Kossuth, Klapka și Turr, veniti pela Constantinopole, aru fi avutu în Galati o 'ntalnire. Se 'ntielege de sine, că scirea acēst'ă adaugo și aceea, că intalnirea s'a facutu cu voi'a principelui Cuz'a, care, — cumu sa nu ? — e amestecat și elu în acēstu 'complotu. Ba și Garibaldi sa se fia vedutu în Romāni'a ori Serbi'a. Eata dar de nou Romāni'a espusa prin scrii sūrde și absurde în ochii lumii că vēr'a revoluționiloru ! — Garibaldi in sa re'ntorsu la Caprer'a sea și „Press'a” de Vienn'a ni se pare că are foarte dreptu, candu dice, că ea mai s'aru potē remasi, că Kossuth, Klapka și Turr s'iedu pe pace în Genev'a, Parisu și Turinu. —

Mare sensațiune a facutu în țiera și în afară o declaratiune — adevărată ori fictivă nu scim — a primulu ministru, d. Cogalniceanu, care aru fi luat o calēscă din sequestrele monastiresci și s'aru preumblă cu ea pe strătele Bucuresciloru, ear interelat în Camera pentru acēst'ă, aru fi respunsu, că avendu densulu numai 4 galbini pe dî, nu pōte dă 2 galbini pentru calēscă inchiriată și asiă a luat o calēscă monastirescă pe sēm'a sea.

În articolulu reprodus din M. S. s'au fostu amintitu generalminte mai de tōte acțiunile de dincolo de Carpati.

În dilele din urma mai aflăm prelungirea sesiōnei pāna la Aplile, că numai să se pōta luă înainte tōte proiectele de lege promise prin mesagiu la deschiderea sesiōnei presentē. Cetim priu dîuariele române, că să tînu ședinție și nōptea numai spre apōtē termină proiectele, ce e cu anevoiă de crediutu dela o Camera, carea a potutu discută asiă de pucinu în decursu de patru luni. Afară de aceea nu scim ce sa credem de Camera, candu ea va, că cestiunile cele mai grave, cumu sunt regularea comunelor, legea rurală și electorală sa se desbata și voteze asiă cu precipitare. Amu fi mandri cu aristocrația boerescă din Romāni'a, candu o amu afla de odată mai patriotă, mai națională, de cumu amu vedut'o, și amu vedea, că cu cea mare abnegațiune și în celu mai scurtu tempu surprinde țier'a, surprinde națiunea, surprinde Europ'a civilizată. —

Pentru insemnătate și curiositate reproducem după „Bucimulu” următoarele :

În ședința de Joi sēr'a s'a continuat desbaterēa asupra legii comunale. Celu mai mare interesu alu acelei ședinții au fostu spitalele. S'au combatutu binefacerile proiectulu sub cuventulu că ingreuiēza comun'ă, și s'a priimitu că comunele să-si facă spitale și guvernulu să adjute numai pe cele scapate. Asemenea s'a priimitu, că comunele să-si aiba tauri, armasari, herbeci de soiu bunu pentru îmbunătățirea rasei animaleloru, precum și grădina de dud. Ședința s'a opritu asupra drepturilor municipale, ce d. Costaforu și d. Boerescu prelinde a se dă Ovreiloru. Din contra d. Vasescu și alții cereă, să se mai restringă și chiaru din drepturile ce au astadi Ovreei, căci au innecat Moldova.

În 6. Martiu, ne spune Bucimulu, că sau intemplat unu scandalu evreescu în Bucuresci în urm'a desbateriloru mai susu

amintite. Rabinul provocat se dea informații asupra proclamațiilor evreiesci și portându-se arrogant față de guvernul, fu îndreptat să se duce din țară. Lucrul e încă pendinte, să acceptăm rezultatul definitiv.

Despre Bulgaria reproducem din Bucimul:

Bunii nostri vecini Bulgari au mai fondat în România, afară de aceea ce se edită la Braila, o foie ebdomadara de o camu data, în mare formatu, în două limbe, bulgara și româna, intitulată **Viitoriulu**.

Felicităm pe amicii nostri vecini pentru semnele de viață ce dau, și ne felicităm și pe noi pentru ospitalitatea ce putem să le dăm.

O foie bulgaro-română editată în București rechemă vechea noastră uniune cu Bulgaria, spre a scote România nouă din grecismul, în care căduse și în care s'a molesit până a devenit victimă, fără puteri de apărare.

Negresit că avuții Bulgari din România și din alte țări voru sprijini această frumoasă imagine a naționalității lor, care nu va fi de loc ostil guvernului turcescu, ci va apăra numai bulgarismul contra grecismului, care lupta de atâta secul să-l copleșească și nu poate.

Redactorul **Viitoriului** este neobositul patriot bulgaru D. Racowski, și colaboratorul seu D. Velisson al cărui talentu îl cunosc lectorii nostri.

Pretul abonamentului la **Viitoriulu** este doi galbini pe anu.

Prospectu politicu.

Dupa oficiosa „Cor. Gen. din Viena” ne spunu toate ziarele, că Dani'a saru fi învoit în cele din urmă a primi un proiect de încetare de arme propus de puterile mari germane pe baza statului quo, cerendu sistarea înaintării trupelor austro-pruse în Lütland'a și promițendu din partea, ca pe viitoriu și dens'a va încetă de a prinde corabiele nemtiesci. Toate foile mari nemtiesci se mira de schimbarea ventului că din senin și se mira cumu poate lucra astfel Dani'a, alu cărei ministru primariu dicea mai cându, că numai atunci să fie vorba de învoielii între părțile rebelice, cându inimiții voru fi luat capitala Daniei Copenhag'a. Cele mai multe foi sunt asiă dară foarte suspiciose asupra statului învinsu și nu credu în serioșitatea Daniloru, ci presupunu, că acest'a aru fi o apucatura pentru de a castiga timpu pentru preparari noue și pentru acceptarea unoru ocașii mai favoritoare.

Ori cum, poate că diplomația va aduce totu lucrul la o conferință, în care se va discuta deslegarea conflictului între certanti pe o cale impacititoare. Dar e de mirat totuși cum se voru învoi cele două puteri mari, cari sunt asiă dîcendu învingătoare la o încetare de arme pe baza unui status quo, care aru sventura toate speranțele Germaniei, carea din urmă inaderu după toate ostenețele rebelului de față nu aru profită mai nimica. Acest'a inse o voru întielege diplomații mal bine. Noi se trecem la alte state și adica la Franța, despre carea încă nu se scia ce are de cugetu. Aici atentiunea încă totu asupra cestiunii messicane e atentiata. Din cându în cându se respandesce scirea, că ministrul de finanție Fould si-aru fi cerut dimisiunea, pe carea omenii politici o explica că semnu de rebelu. În zilele din urmă cetim și o convorbire profetica între ministrul acest'a și suveranul seu Napoleonu III, din care aru urmă cea mai grabnică schimbare în ministeriulu de finanție, apoi rebelulu.

Fisionomi'a situației politice din Franța de astadi nu e togm'a asiă martială, după cum voru unii să ni o depinga. De aceea lasandu conjecturile despre ceea ce va fi cugetandu Napoleonu adă și ce va cugetă mâne, se aruncăm pe un momentu privirea pe o pagină mai practică a intemplantilor diurne; întielegem o programa a unui candidat esit din sinulu lucratoriloru, despre care Ost și West ne spune, că cere înainte de toate libertate de presă, fără de aprobare premergătoare decatra guvernul, fără de cautiune și fără timbru, dreptu de adunări ca condițiune normală esentială și neapertu de lipsa pentru exercitarea dreptului de sufragiu universalu și alte de felulu acest'a, instrucțiune gratuita și obligatorie în școle populare, libertatea instrucțiunii mai înalte etc.

„Franța”, observa totu acelu diurnu, și iea aventulu celu mai bunu de a fi unu statu liberu că Angli'a prin o reforma socială multu cuprinditoare, la care reforma se iea inițiativ'a cea mai puternică chiar decatra clasele cele mai de josu a le poporului. Cătu timpu le trebuie Francesiloru pentru asiă ceva, lesne nu se poate spune; dar atât'a e știutu, că unu popor sanguinicu cum sunt Francesii, știu realiză într'o di, — precumu ne înveta esperiența — proiecte qualificate de visuri, de aru fi chiar și prin revoluțiune.“

Mai departe aflăm, că ducele de Coburg n'aru fi potutu reesi cu misiunea sea.

Redactoru respundiatoru **Zacharia Boiu**.

Din Itali'a eră să se verse foculu resboiului mai cându, ba pre Kossuth, Klapka și chiar și pre Garibaldi celu perdutu jurnalule în preumblau prin Galati, pecandu adă aflăm, că celu din urmă e în insul'a Caprer'a și cei d'antăiu încă nu voru fi departe de Itali'a. Regimulu cu toate acestea face pregătiri, poate mai multu că să multimescă partitul revoluționar, decâtu de a neli-nisci pre alții.

Din câmpulu resboiului.

Din Copenhagen se scrie pe cale oficiosa, că bombardementulu fortăretiei Frederici'a s'au începutu în 5/17 Martiu.

Din Flensburg (Schleswig, nu departe de Düppel) se telegrafăza în 6/18 Martiu, că foculu asupra șantiuriloru dela Düppel s'au începutu și se aude o canonată înfricosiata. — „Times” are unu telegramu din 19 Martiu e. n., după care se începuse o luptă crâncenă dealungulu liniei întregi dela Düppel; Prusii, după resistința eroică din partea Daniloru, au luat șantulu Düppel și pozițiunea Tonbjerg, car pozițiunea Düppel e încă nevătemata. Prusii preponderara cu puterea în multe puncte; artileria loră duse trei miluri. Astadi a cădiutu unu colonel danesu, și se adusera la *Sonderburg (insul'a Alsen)* 70 raniti. *Perdere a Prusiloru e însemnata*. Curagiulu Daniloru e neșăntu.

O dispozițiune ministerială danesa ordina, a se redă Hanoveraniloru toate naile loră, ce se afla cu embargo (sequestru) în porturile danese.

Mai nou.

Dani'a nu numai că nu va scie de conferință și de armistițiu, ci foile loră scriu, că armistițiu pe baza statului militar de acum aru fi egal cu nimicire a patriei, și că regimulu, prea firesce, nu-lu poate primi.

Linia de vama între Holstein și Schleswig s'au radicat.

Englizer'a încă totu speră, că Danesii voru primi propunerile de pace din partea puterilor; discușiunea asupra cauzei germano-danese în parlamentu s'au amanat până după Paști.

Din Bucovina a o scire mhcuratore. În ședința diatală din 7/19 Martiu șeful țerei aduce la cunoștința casei, că M. S. Imperatulu a suspendat robot'a preotimii resaritenelor ortodoxe, și a demandat a se da preotiloru despăgubire din fondulu religionar. Dieta decide a tramite o adresa de mulțumire către Mai. Sea.

PUBLICAREA

baniloru încursi la casa Asociației pentru eternizarea memoriei poetului A. Muresianu.

Prin staruinița stimabilei Dómne Mari'a Popu de Harsianu din Abrudu s'au transmis în dispozițiunea Asociației summa de 36 f. 70 xr. v. a. dela următoarele sorori și dómne române:

a) Irin'a Boeriu 2 f. b) Netti Duc'a 2 f. c) Galu Neti 1 f. în bani suatori, d) Galu Eugenia 1 f. în bani suatori, e) Iosephin'a Popovicu 2 f. în bani suatori, f) Iuli'a Tobias 1 f., g) Eugeni'a Pressi'a 1 f., h) Mari'a Popu de Harsianu 1. # în natura computat în 5 f. 75 xr. i) Sofi'a Teleki 4 f. k) Susan'a Balzu 1 f., l) Sofi'a Crisianu 1 f., m) Neti Crisianu 1 f., n) Amali'a Boeriu 3 f., o) Sabina Tobias 2 f. p) Amali'a de Bosiota 1. f., g) Francisca Cumanu 1 f. r) Lazaru An'a Cocu 1 f. s) Emili'a Veltianu 1 f. t) Iuli'a Vasiiu 2 f., u) Elen'a și Amali'a Cocu 2 f., v) Remetei Neti 1 f.

Summa totală 36 fl. 70 xr. v. a.

Dela Reverendismulu D. Can. Stefanu Biltiu s'au primitu unu ofertu generos de 4 #.

Dela casa Asociației transilvane.

Sabiiu în 10 Martiu 1864.

Nr. 1—1 Publicare de concursu.

În comună Curtea e vacanta stațiunea invetiatorăscă, înzestrată cu emolumentele anuale de 120 f. v. a. 100 p. de elisa, 100 p. de sare, 15 p. de lumini, 20 meti de grâu, 20 meti de cucuruzu, 10 stângeni de lemne, 1 1/2 jugeru de locu de aratură, 1 jugeru de gradina și cortelu liberu.

Doritorii de a cuprinde postul acest'a au de a-si substerne recursele sale Consistoriului Diecesanu Temisorean cuviinciosu timbrate și prevădute cu Estrasulu de botezu, cu adeverința despre științele absolute, despre siervitiulu de până aci, și despre purtarea sea morala și politica până în 15 Aprila a. c.

Dela scaunulu protopresviterescu alu Fagetului în 1 Martiu 1864.

Atanasiu Ioanovicu m. p.
Protopresv. și inspectoru școlariu.

Editur'a și tipariulu tipografiei diecesane.